Свобода, справедливість, солідарність!

ГОЛОС КАРПАТ

ВІСНИК КАРПАТСЬКОГО ЗОНАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ
НАРОДНОГО РУХУ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ

№4 СЕРПЕНЬ 1989 РОКУ

„*Незабутній*" ВЕРЕСЕНЬ 1939 р.

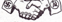

"Сталін сказав слово,
Молотов говорить,
Ворошилов із бійцями,
Кордон переходить".

/ Із радянської поезії 30-их років /

"1 вересня 1939 року фашистська Німеччина по-розбійницькому напала на Польщу... Над трудящими українцями і білорусами нависла загроза поневолення німецькими фашистами. Радянський народ, уряд Радянського Союзу не могли поставитися до цього байдуже. В ноті Радянського уряду, врученій польському послу у Москві вранці 17 вересня 1939 р., вказувалося, що Червона Армія одержала наказ перейти кордон, щоб взяти під захист життя і майно населення західноукраїнських і західнобілоруських земель.

Частини Червоної Армії на світанку 17 вересня 1939 р. перейшли кордон польської буржуазно-поміщицької держави по лінії Західної Двіни / кордон з Латвією/ до Дністра /кордон з Румунією/. Визволення території Західної України в основному завершилося протягом тижня. Червона Армія ввійшла на Західну Україну як справжня захисниця трудящих, як представниця високих принципів гуманізму. Вона оберігала від руйнувань і грабежів населені пункти та історичні цінності краю..."

/"Історія Української РСР", "Наукова думка", Київ, 1977 р., т.6, стор. 498 - 499 /

Та чи б наступили для Західної України ці щасливі хвилини історії під орудою "генія Сталіна", коли б не [illegible] документ, дату підписання якого, як всенародне свято, відзначатимуть народи прибалтійських держав, Білорусії, України і Бессарабії ?!

ПРОТОКОЛ "РІББЕНТРОПА-МОЛОТОВА"

У зв'язку з підписанням Пакту про Ненапад між Німеччиною і Союзом Радянських Соціалістичних Республік нижчепідписані представники обох Сторін обговорили в суворо конфіденційних бесідах питання про розмежування їхніх сфер впливу в Східній Європі. Ці бесіди привели до угоди в слідуючому:

1.У випадку територіальних і політичних перетворень в областях, що належать прибалтійським державам /Фінляндії, Естонії, Латвії, Литві/, північний кордон Литви буде являтись межею, яка поділяє сфери впливу Німеччини і СРСР. В цьому зв'язку зацікавленість Литви в районі Вільна визнана обома Сторонами.

2.У випадку територіальних і політичних перетворень в областях, що належать Польській державі, сфери впливу Німеччини і СРСР будуть розмежовані приблизно по лінії рік Нарев, Вісла і Сян.

Питання про те, чи бажано в інтересах обох Сторін збереження незалежності Польської держави, і про кордони такої держави буде до кінця вирішене лише ходом майбутніх політичних подій.

В будь-якому випадку обидва Уряди розв'яжуть це питання шляхом дружньої згоди.

3.Стосовно Південно-Східної Європи Радянська Сторона вказала на свою зацікавленість в Бессарабії. Німецька сторона ясно заявила про повну політичну незацікавленість в цих територіях.

4.Даний протокол розглядається обома Сторонами як суворо таємний.

Москва, 23 серпня.

За Уряд Німеччини
І.Ріббентроп.

Повноважний представник
Уряду СРСР
В.Молотов.

При Трускавецькому об'єднанні "Відродження" Товариства української мови ім.Тараса Шевченка гуртується хор української народної, національно-патріотичної та обрядової пісні.

Бажаючим стати його учасниками просимо звертатися до Поспіхач Наталії Юр'ївни з 10 до 14 год. в лікувальному корпусі санаторію "Верховина"

Цей номер видано за кошти активістів Народного Руху України за перебудову. Підтримуйте незалежну пресу, надсилайте кошти, листи із зауваженнями і побажаннями на адресу: 293940,Львівська обл.,м.Борислав поштове відділення № [illegible], [illegible] Володимиру Васильовичу.

„Вітаємо" новий проект Закону!

Нарешті ми маємо можливість ознайомитись і "всенародно обговорити" проект Закону УРСР про вибори народних депутатів УРСР.

Колективне "дитя" апаратних творців [illegible] Верховної Ради УРСР вирішено винести на огляд простолюду. Щоправда, [illegible] зазначили, що це "дитя" вже давненько побачило світ, але, мабуть, було засоромлене, бо малим в тихих верхівних кабінетах рідного рівня не в перше доводили його до "кондиції" в умовах стерильної таємничості та ідеальної ізоляції від "зарозумілої" атмосфери перебудови.

І ось "апаратівське дитя" винесли перед очі народу. Чи ж здорове воно вийшло, щоб з часом стати Демократією в усій своїй красі, величі і силі, а чи це чергове [illegible], котре для свого існування хоче висмоктувати всю творчу енергію і майбутнє народу? І таки переконуєшся, ознайомившись зі змістом проекту Закону, що "дитя", породжене номенклатурою, неповноцінне, і вбоге воно в [illegible] історії, поруч з такими ж ідеологічними та економічними виродками як сталінсько-брежнєвська "соціалістична демократія", колгоспи, державна власність та інше.

А ще [illegible] функціонування апарату, яка помітна з телеграфу і радіо, [illegible], з якою вони хочуть прийняти закон про вибори і провести самі вибори свідчить, що цей, з претензією на демократію, закон, є передостаннім кроком на виживання адміністративно-командної системи, втіленої в диктатуру бюрократії. А яка ж надія - останній її звичайно, як і для всієї диктатури: гвинтівка, колючий дріт, а тепер ще й саперна лопатка.

Яким же чином система, змусивши окружні передвиборчі збори, що нібито б свідчить про демократичність Закону, забезпечує виконання свого [illegible] не контрольованого [illegible]?

Все дуже просто. Для цього необхідно забезпечити в Раді "агресивно-послушну" більшість, яка сформується з депутатів, обраних від громадських організацій на їх з'їздах, конференціях або на пленумах республіканського органу" /Ст.1 та 51/. Це той [illegible] з 150 чол., до якого на короткочасну поміч будуть прикуті депутати, які [illegible] результати маніпуляцій, як це було на попередніх виборах по Дрогобицькому 448 та Львівському 50 виборчих округах. А можливості для маніпуляцій проект Закону надає необмежені. Це і допуск спостерігачів від громадських організацій на збори і дільниці тільки під час підрахунку голосів, а не під час голосування /Ст.8/, і відсутність окремого списку виборців громадян, складеного до початку виборів, а лише відмітка в загальних списках тих, кому видано виборчі бюлетені у зв'язку з від'їздом. /Ст.36/

Або суспільне право, надане окружним комісіям, згідно Ст.45, про відмову в реєстрації кандидата, якщо його програма "суперечить Конституції СРСР і інших законодавчих актів"? Виходить, якщо кандидат ставить собі за мету усунути із законів застарілі або недемократичні статті, яких у нас вдосталь, то він не може стати депутатом. Свою програму кандидата оцінюватиме не народ, а [illegible] на окружних зборах, комісія "[illegible]".

Конституційне право громадян обирати і бути обраними, порушується Ст.38, яка надає можливість висування кандидатів колективами чисельністю 300 чол. і більше, а те, що окружна комісія уповноважується, на власний розсуд, зводити докупи малочисельні колективи, щоб набрати стереотипну 300-особову кількість, не знімає дискримінаційності цього обмеження, а, значить, підступне.

Чи такий маневр, як право на відкликання вже висунутих кандидатів /Ст.41/. Висуне якийсь колектив "неугодного" номенклатурі кандидата, а потім може, під дією "переконання" тієї ж номенклатури, його відкликати, на підставі сфабрикованого компрометуючого матеріалу про кандидата, або просто підписавши сам і тишком, чи залякуванням.

Навіть цієї сталінській "демократичному принципу" [illegible] на виборі кількості всіх, кого день виборів застав в даній місцевості /Ст.6 та 29/ Ця більшість відпочиваючих, наприклад, в Трускавці, буде обирати для невідомої кількості постійних жителів їхнього депутата, хоч там самим [illegible] статті 24 і 36 цього ж таки проекту Закону. А як бути, [illegible] виборці підлягаються положенням ст.14 про притягнення до відповідальності осіб, які "заважали або агітували за бойкотування виборів" ?!

Ось такі і подібні [illegible] для "справжньої демократії" має новонароджене "апаратівське дитя". Що нам з ним робити? Напевно, згідно здорового глузду, відректись від цього номенклатурного підкидька, який ще намагатиметься загнати в те ж ярмо, [illegible] перебудовчим процесом, і домагатись розгляду альтернативного Закону про вибори, підготовленого Народним Рухом України за перебудову.

Віктор Бурлаков.

Посвята із поеми „Мойсей"

Іван Франко

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожжу,
Людським презирством, ніби струпом, вкритий!
Твоїм будущим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізних
Палитиме, заснути я не можу.
Невже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїзних?
Невже повік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоєм
Тебе скував і запрягає на вірність?
Невже тобі вже не судилось діло,
Щоб виказало твоїх сил безмірність?
Невже задарма стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любов'ю,
Тобі офіруючи душу й тіло?
Задарма край твій весь политий кров'ю
Твоїх борців? Йому вже не пишаться
У красоті, свободі і здоров'ї?
О ні! Не самі сльози і зітхання
Тобі судились! Вірю в силу духа
І в день воскресний твого повстання.
О, якби хвилю дать, що слова слуха,
І слово дать, що в хвилю ту дзвенить,
Бадьорює і огнем займає духа!
О, якби пісню дать палку відчизну,
Що міліони порива з собою,
Окрилене веде на путь спасенну!
Та ба!.. Та нам меж нами журбою,
Роздертим сумнівами, битим стидом,-
Не нам тебе провадити до бою!
Та прийде час, і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказ, впережешся Бескидом.

Серпень – місяць Івана Франка. Серпень, в цю пору приходять до нього в рідне село тисячі людей з різних куточків землі, проходять стежками його дитинства, звідки ступив великий Каменяр на терновий шлях боротьби "за поступ, щастя й волю" для свого народу, звідки пішов у безсмертя. Приходять, щоб побачити світ його очима, щоб ступити на ту землю, по якій він ходив, напитись спраглим вустам з цілющих джерел його духовності. І будуть приходити завжди.

Щоб не зникли "вічності дошки" "благословенні сліди" сина України, ми мусимо їх зберегти, бо вони – наша святиня, бо завдяки їм – ми народ.

Краєзнавча секція Трускавецького об'єднання "Відродження" Товариства української мови ім.Тараса Шевченка пропонує надати Нагуєвичам з його околицями статус Державного меморіального заповідника.

СТАРЕ ПАВУТИННЯ НА НОВОМУ ФУНДАМЕНТІ.

В редколегію вісника Карпатського крайового відділення Народного Руху України за перебудову " Голос Карпат " поступив відкритий лист голови Дрогобицького районного об'єднання Товариства української мови ім. Т.Г. Шевченка тов. Я. Олькового. Повністю його опублікувати ми не маємо змоги, через обмеженість листа і малий формат нашого вісника, а тому подаєм його фрагментарно, з витримками основної думки автора.

" 12 липня ц.р. на черговому розширеному засіданні ради Дрогобицького районного об'єднання Товариства української мови ім. Т.Г.Шевченка, перший секретар міського партії тов. Радієвський О.Р. висловив офіційну заяву про те, що я, як осуджений в минулому, не маю права очолювати районне об,єднання Товариства української мови. Він прочитав присутнім на засіданні представлену йому, на його вимогу довідку із місцевого відділення НКВС, і на цій підставі вимагав від мене покласти по суті справи, тобто не мати ради цього я ні права, а ні можливість пробувати влаштувати мої громадські судилища, а від присутніх вимагав моєї недовір'я, як до голови.

Отримавши з боку обраних на засіданні членів ради достатньо аргументовану і категоричну відповідь про неможливість таких вимог, які свідчили, як витримковий тиск на незалежну громадську організацію, не відчуваючи підтримки серед присутніх на раді, тов. Радієвський О.Р. відмовився від дальшого діалогу і разом з другим секретарем міського партії тов. Голодненко І.С. демонстративно залишив засідання ради. Засідання осудило таку поведінку першого секретаря міського партії як некоректну і таку, що не личить його високій посаді, а його вимогу, як необгрунтовану для Товариства. І більше цього, ця заява, від якої повіяло знайомим повітрям засудженого усім нашим суспільством методом тиску і необдуманих кривд, що був властивий сумнозвісним рокам застою і сталінщини.

... у присутності високих партійних представників, в процесі обговорення було доведено, що останні перед тим високо оцінювали і схвалювали обрання мене головою районного об'єднання Товариства, але змовчали про те, що я відбував покарання. І тільки тоді, коли виявилось, що Товариство стало активно працювати на перебудову, деякі офіційні особи взялись шукати до поширення "компрометуючих", як їм здавалось, чуток про мене на різних зборах, нарадах, партактивах... . Одним словом, стала відчутною робота Товариства . підріс його громадський авторитет, і саме це, а не раптово " прозріння " деяких керівних товаришів і тих,хто їм надавав пасивної допомоги, яким перебудова завжди стояла і стоїть поперек горла, стало причиною багатьох прикрощів і спроби відвертих акцій, спрямованих на компрометацію Товариства. ... Ці акції спрямовані проти консолідації нашого суспільства в цілому, такої необхідної для успішного проведення в життя перебудови, започаткованої XXVII з'їздом партії, під проводом М.С.Горбачова. Вони спрямовані передусім задля цього, щоби відірвати від активного залучення у відновні процеси, які зараз проходять в нашому суспільстві, сотень тисяч радянських людей, у яких долі подібні до моєї, людей які були репресовані в добу сталінізму за судами,часто сфабрикованими вироком, а то й без нього, як це нерідко робилось у нас, та не лише у нас,на Західній Україні. ...

Саме тому я звертаюсь до Вас, як до голови Львівського обласного об'єднання Товариства української мови ім. Т.Г. Шевченка, якому підлягає його Дрогобицьке районне об'єднання, зайняти свою принципову позицію по даному питанню, дати тільки оцінку нинішній спробі шантажування мене, а вже і спробі компрометації Дрогобицького об'єднання нашого Товариства, яке я зараз очолюю, захистити мою людську і громадянську гідність, а також право Товариства обирати собі керівництво на свій розсуд, без зовнішнього санкціонування, як це робилось у сумнозвісні роки.

В зв'язку з більш широким значенням питань, які тут були підняті я адресую копію цього листа Народному Руху України за перебудову.."

ВІД РЕДАКЦІЇ :

В 18 річному віці, Я.Ольковий був призваний в 1943 році німецькими окупаційними військами в діючі військові формування. В разі відмови вступити в ці війська він підлягав розстрілу. Після розгрому цих формувань радянськими військами, в 1944 році Я. Ольковий був відданий суду трійки, який виніс йому смертний вирок, а після перегляду був замінений на 10 років позбавлення волі. Звільнений Я.Ольковий в 1954 році. Нелюдські поневіряння в сталінських засланнях, про які необхідно писати окремо, підірвали його здоров'я, і повернувся він в рідну домівку з важкою формою туберкульозу легень. В даний час Я.Ольковий-інвалід-пенсіонер,за активну громадську позицію обраний членом Дрогобицького районного об'єднання Товариства української мови ім. Т.Г.Шевченка головою Товариства.

КОМЕНТАР ЮРИДИЧНОЇ СЛУЖБИ Карпатського крайового відділення НРУ за перебудову.

Чи хочемо ми жити в правовій державі, а значить ніколи не розлучатися з людською гідністю? Кому більше потрібна правова держава: першому секретарю, чи радянському пенсіонеру?Чи зможемо побудувати правової країни? Яким механізмом захистити права людини в неправовій державі?

Такі і багато інших запитань виникало під час читання листа тов. Я. Олькового. Що ж тепер порушила ця людина, якими правовими нормами поступалась? Який причинний зв'язок між тими далекими трагічними подіями сорокових і сьогоднішнього цькування його, як громадського діяча? Ніяких законів тепер не порушено, причинний зв'язок відсутній.

Просимо відповісти, якими нормативними актами користувалися працівники міського партії, коли запросили з КДБ архівні документи майже п'ятидесятирічної давності, а потім їх віддали розповсюджувати і перекручувати на різних партійних зборах і активах?

Яка норма права дає вам право цькувати людину, що понесла покарання за свій проступок і згідно ст. 55 КК УРСР судимість її уже давно погашена, а це означає, що радянський закон визнає тов. Я. Олькового, як людину, яка не мала судимості.

Можливо, Конституція СРСР дає вам право вільно трактувати закони? Ні!

Порушено навіть міжнародне право. 18 вересня 1973 року Президія Верховної Ради СРСР ратифікувала прийнятий на XXI сесії Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 року "Міжнародний пакт про громадянські і політичні права" де в ст 14 п. 7 установлено, що ніхто не може бути повторно засудженим чи покараним за злочин, за який він уже був засуджений, чи виправданий згідно із законом і кримінально-процесуальним правом кожної країни.

Не наділила Конституція СРСР партійне керівництво правом вершити судові функції, обмежувати правоздатність і дієздатність людини.

Один із основних принципів організації і діяльності правової держави - принцип законності. В ст. 4 Конституції СРСР декларується: "Радянська держава, всі її органи діють на основі соціалістичної законності, забезпечують охорону правопорядку, інтересів суспільства, прав і свобод громадян. Державні і громадські організації, посадові особи зобов'язані додержуватись вимог Конституції СРСР і радянських законів". У правовій державі ця конституційна норма була би прикрасою життя, обов'язковою для всіх, в неправовій - це просто прикраса паперу.

Хроніка.

6 серпня, Трускавець. Активісти відділення Руху, Товариства української мови, "Меморіал", "Зелений світ" провели на Святі квітів збір доброчинних пожертувань на будівництво пам'ятника Тарасу Шевченку в м.Трускавці та для видавництва вісника "Голос Карпат". Біля стенду, присвяченому 175-річчю з дня народження Тараса Шевченка, який виставила газета "Трускавецкая здравница", на сцені під акомпанемент скрипки та малюсенькі школярі виступали з Шевченковою поезією та піснями на його слова всі бажаючі. Особливо зворушливими були маленькі діточки. Кожному з них за виступ вручався значок у вигляді синьо-жовтого прапорця.Виступи супроводжував етнічний гурт "Дзвін",який на закінчення виконав гімн "Ще не вмерла Україна" У виступах взяв участь хор церкви Св.Миколая.

На будівництво пам'ятника Шевченкові зібрано коштів на суму 3046крб. для видавництва "Голосу Карпат" – 822 крб.,з них 500 крб. редакція вісника передала на пам'ятник Шевченкові.

Проводиться роз'яснювальна робота серед відпочиваючих щодо української національної символіки та діяльності Народного Руху України за перебудову. Увечері гурт "Дзвін" в міському будинку культури дав концерт української пісні.

ЩО Ж ПО ПЕРЕДУ ?!

РоздумИ про те, як рІзноманІтнІ полІтичнІ сили вирІшували своЇ завдання на з"ЇздІ.

/Ігор КлямкІн, "Московские новости", 02.07.1989р.,скорочено/

РеформатОр І влада

ЛІнІю поведІнки Горбачова на з"ЇздІ розцІнюють неоднозначно. На думку академІка Сахарова, вІн "показав себе як добрий диригент зборІв", І в мене немає пІдстав не довІряти АндрІю Дмитровичу. Дехто говорить про розумне "маневрування". А дехто-про "безсоромне манІпулювання". Не будемо поки що з"ясовувати, хто має рацІю. Спробуємо краще зрозумІти, для чого полІтичному керІвниковІ нашоЇ країни потрІбно робити те, в чому однІ бачать квалІфІковане диригування, другІ - вмІле маневрування, а третІ - погано приховану манІпуляцІю... Ви запитаєте: якщо так, то чому ж уже ставиться питання І про господарську реформу, І про демократизацІю одночасно?... ВІдповІм питанням: а чому реформа до сих пІр залишається добрим намІром, а демократизацІя, не дивлячись на деякІ зрушення, виглядає схожою на неспІшне "маневрування"? Чи не тому, що при монополІЇ державноЇ власностІ демократІя позбавлена економІчноЇ основи, а для перетворення економІчноЇ основи необхІдна влада, достатньо сильна, щоб ЇЇ реалІзувати? І чи не повинен реформатор спробувати ЇЇ здобути?...

Загальноприйнято, що особа, яка знаходиться на вершинІ влади, користується у нас всІєю ЇЇ повнотою. Але якщо так І було, то тІльки при СталІнІ; Хрущов, який заклав основи нинІ дІючоЇ системи "колективного керІвництва", на прикладІ своєЇ власноЇ полІтичноЇ долІ наочно продемонстрував, що члени [illegible] першоЇ особи можуть безболІсно [illegible] Брежнєва, який займав всІ ключовІ пости в партІЇ І державІ, були безмежнІ повноваження для пІдтримування того, що є. І в нього не було нІяких,навІть обмежених повноважень, що-небудь серйозно змІнити, якщо б раптом вІн цього дуже забажав. ВІн не мІг І кроку ступити на шкоду того прошарку, який ми умовно І не зовсІм точно називаємо "апаратом".

Але прийшов час, коли найбІльш далекоглядним представникам цього прошарку стало ясно: Інтереси самозбереження цього ж самого "апарату" вимагають перемІн.. Виявляється, що реформатор не може висувати [illegible] владу на його мІсцІ, не ставши виразником загальнонацІонального, загальнодержавного Інтересу, а цей Інтерес не спІвпадає з окремими, груповими, корпоративними Інтересами того прошарку, який висунув реформатора, пов"язавши з ним своЇ надІЇ. Виявляється, Інакше кажучи, що в реформатора для проведення реформи немає влади, І що ЇЇ не можна одержати Інакше, нІж через голову "апарату". ОчевиднІ, вІн зборІв [illegible] представникІв [illegible] до наступного з"Їзду. А саме ЇЇ немає, нападає в реформатора, навІть дуже радикально настроєний, змушений обмежуватись напІвмІрами, маневрувати, [illegible] на себе бІльшої громадськоЇ [illegible] незначними поступками, давати обІцянки, не маючи можливостІ Їх виконати, І, в результатІ, втрачати популярнІсть І авторитет. Все це ми знаємо тепер з власного досвІду, все це вІдбувається перед нашими очима на протязІ чотирьох останнІх рокІв. Тому головне завдання, яке в цІй ситуацІЇ стояло б перед новими полІтичним лІдером на з"ЇздІ депутатІв - отримати додатковІ повноваження, не втрачаючи довІри "апарату", залишаючись І в ньому першою особою. І якщо ми почнемо зрозумІти лІнІю поведІнки Горбачова на протязІ цих тринадцяти днІв, поведІнки, в якІй було не тІльки "диригування" І "маневрування", але й "манІпулювання", якщо почнемо вияснити, чому вІн не прислухався до,здавалося б, доброЇ поради І пропозицІЇ [illegible], то ми повиннІ [illegible] уявити собІ власне його завдання І проблеми. А зрозумІвши, звичайно будемо знати, що справився вІн з ними бІльш нІж успІшно.

...Але чому все-таки "апарат" допустив змІцнення позицІЇ Горбачова? Тому І тІльки тому, що позицІЇ самого"апарату" залишились непорушнІ. ВІн також розв"язав на з"ЇздІ всІ своЇ завдання.

Що хотІв "апарат"

В умовах кризи, що поглиблюється, І росту невдоволеності в країнІ в правлячого прошарку два виходи: або знайти лІдера /але для цього потрІбний новий лІдер І хоч якась нова програма, чого поки що,[illegible], не спостерІгається/, або подІл полІтичноЇ вІдповІдальностІ з Іншими силами, з "суспІльством", при збереженнІ в своЇх руках головних важелІв влади.

Було обрано другий варІант, а щоб здІйснити його, "апарату" довелося вирушити в гласнІсть, допустити ЇЇ розширення, погодитись на частковІ демократичнІ вибори. Але, що в цІй поступливостІ є межа, показав, наприклад, квІтневий Пленум ЦК.

На з"ЇздІ народних депутатІв перед представниками "апарату" стояло те саме завдання: передати щойно обранІй ВерховнІй РадІ якнайбІльше вІдповІдальностІ І якомога менше реальноЇ влади. І їм це цІлком вдалося. Вони контролюють становище в обидвох палатах. Через Інститут партІйного представництва вони можуть контролювати дІяльнІсть Голови ВерховноЇ Ради І блокувати кожну спробу змІстити центр влади вІд партапарату до законодавчого органу. ОчевиднІ, надавши додатковІ повноваження головІ держави, вони поклали на нього І додаткову вІдповІдальнІсть.

Про те, що вербальних перемІщень влади на з"ЇздІ не вІдбулось, свІдчать І введенІ в обІг деякІ новІ полІтичнІ формули. Якщо вдуматись, нІчого нового в них немає, крІм, можливо, ІнтонацІЇ новизни. Згадаємо, наприклад, як вІдповІдав, будучи ще кандидатом на посаду першого заступника Голови ВерховноЇ Ради, АнатолІй Лук"янов на питання про розподІл функцІй мІж ПолІтбюро І Верховною Радою. ВІн сказав, що ПолІтбюро буде виробляти полІтику, а Верховна Рада - здІйснювати владу. На перший погляд, позицІя нова, вІдповІдає давно вІдомому в свІтовІй практицІ розподІлу функцІй мІж полІтичними партІями І державою. Але в наших умовах це зовсІм не можна розцІнювати як вирІшення проблеми. Тому що у нас партІя, виконуючи "керІвну роль",сама являється верхом влади, причому, самим верхом. Тому що "апарат" партІЇ стоЇть НАД державою. І поки це так, поки це гарантовано Новою КонституцІєю, власне вІн, володІючи монопольним правом на вироблення полІтичноЇ лІнІЇ, вже сам по собІ здІйснює владу. Кому вигІдне таке змІщення понять, яке маскує реальний стан речей, пояснювати, очевидно, не потрІбно.

Не можна сказати, що представники "апарату" взагалІ не зІткнулись на з"ЇздІ нІ з якими труднощами, нІ з яким опором. ОпІр був, це ми всІ бачили.

...Нема що, правда, "апарат" І його Ідеологи нІчого оригІнального не придумали. ВІдкрийте стенограми партІйних з"ЇздІв І конференцІй 20-х рокІв І ви побачите,те ж саме: прихильники сталІнськоЇ "генеральноЇ лІнІЇ" звинувачували своЇх супротивникІв І в [illegible] провести з"Їзд /конференцІю/ вІд "живоЇ справи", І в пІдривІ єдностІ, І в добре замаскованому бажаннІ захопити владу, І в погано захованих полІтичних амбІцІях. Було все це, було! І якщо нинІшнІ консерватори [illegible], якщо для того, щоб вІдвести вимогу про альтернативнІ кандидатури І розвІнчати претензІЇ на створення двопартійноЇ "фракцІЇ", видається кращим аргументи на полІтичному смІтнику радянськоЇ ІсторІЇ, то це значить, що вони зІткнулися Із серйозними труднощами. І, здається, труднощІ цІ будуть збІльшуватись по мІрІ того як будуть входити в нашу свІдомІсть думки про те, що гасло"живоЇ справи" можна приховати намІри [illegible] своЇ опоненти, а "боротьба за владу" [illegible] тІльки при тоталІтаризмІ, де до влади допускають тІльки "найвІрнІших", І цІлком доречна І навІть обов"язкова при демократІЇ, де цІ боротьба допомагає виявити найдостойнІших.

Тому нашІ консерватори змушенІ спробувати знайти Інших засобІв для вІдновлення "моральноЇ єдностІ", що вІдходить в минуле. З"Їзд показав, що пошук вже розпочався. [illegible] для Їх перевІрки на полІтичну [illegible] І зараз виходить на трибуну АндрІй Сахаров І говорить цІлком чужою для них мовою, І вони нІчого не могли йому вІдповІсти, не могли навІть [illegible] "борця за владу" /це не вигІдно б/. І тому замІсть його вихІд зустрІчають роздратованим гомоном І безладним оплесками. І [illegible], можливо, власне в залІ з Сахаровим було [illegible] І здавалось вперше не вони гасло:"Держава, БатькІвщина, КомунІзм". Це не випадково, можливо, І те, що цІ ключовІ слова були сказанІ вІдставним офІцером, ІнвалІдом афганськоЇ вІйни. І хто може бути певний, що не розпочинаються пошуки Ідеологічних символІв, якІ були б в силІ [illegible] на по сих пІр не чутливІ струни нашоЇ "обережноЇ свІдомостІ" І ввести в полІтичну боротьбу армІю?

Що ж попереду

НайближчІ мІсяцІ повиннІ дати вІдповІдь на головне питання: чи в станІ реформаторське крило полІтичного керІвництва забезпечити дІйове перетворення на шляху реформ?

НайближчІ мІсяцІ прояснять І конкретнІ особистІ Михайла Горбачова. Якщо до першого з"Їзду ще могли бути якІсь виправдання половинчастостІ рІшень І тривалого маневрування на мІсцІ, то зараз Їх не тІльки не може, але І не повинно бути. ЛІмІт часу вичерпано.

ЗАГАЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ .

ПРЕАМБУЛА

Беручи до уваги, що визнання гІдностІ, властивоЇ всІм членам людськоЇ сІм"Ї, та Їх рІвних І невІд"ємних прав є основою свободи, справедливостІ І загального миру,

Беручи до уваги, що зневага І презирство до прав людини призвели до варварських актІв, якІ обурюють совІсть людства, І що створення такого свІту, в якому люди будуть мати свободу слова І переконань І будуть вІльнІ вІд страху І злиднІв, проголошено як високе устремлІння людей,

Беручи до уваги, що необхІдно, щоб права людини охоронялись владою закону з метою забезпечення того, щоб людина не була змушена застосовувати, як останнІй засІб, повстання проти тиранІЇ І гнІту,

Беручи до уваги, що необхІдно сприяти розвитку дружнІх вІдносин мІж народами,

Беручи до уваги, що народи Об"єднаних НацІй пІдтвердили в СтатутІ свою вІру в основнІ права людини, в гІднІсть І цІннІсть людськоЇ особистостІ І в рІвноправнІсть чоловІкІв І жІнок І вирІшили сприяти соцІальному прогресу І полІпшенню умов життя при бІльшІй свободІ,

Беручи до уваги, що держави-члени зобов"язались сприяти,в спІвробІтництвІ з ОрганІзацІєю Об"єднаних НацІй, загальнІй повазІ І додержанню прав людини І основних свобод,

Беручи до уваги, що загальне розумІння характеру цих прав І свобод має величезне значення для повного виконання цього зобов"язання,

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ

проголошує цю Загальну декларацІю прав людини, як завдання, до виконання якого повиннІ прагнути всІ народи І всІ держави для того, щоб кожна людина І кожний орган суспІльства, постІйно маючи на увазІ цю ДекларацІю, прагнули шляхом просвІтительства І освІти сприяти повазІ цих прав І свобод та забезпеченням заходІв, нацІонального І мІжнародного характеру, загального І ефективного визнання І здІйснення Їх як серед народІв держав-членІв ОрганІзацІЇ, так І серед народІв територІй, що знаходяться пІд Їх юрисдикцІєю.

СТАТТЯ I

ВсІ люди народжуються вІльними в своЇй гІдностІ І правах. Вони надІленІ розумом І совІстю І повиннІ поводитись в вІдношеннІ один до одного в дусІ братерства.

/Продовження на 4 стор.

СТАТТЯ 2.

Кожна людина повинна мати всІ права І всІ свободи, проголошенІ цІєю Декларацією, без будь-якоІ рІзницІ, чи то по вІдношенню до раси, кольору шкІри, статІ, мови, релІгІІ, полІтичних, чи Інших переконань, нацІонального чи соцІального походження, майнового, станового чи Іншого становища. КрІм того, не повинно проводитись нІякоІ рІзницІ на грунтІ полІтичного, правового чи мІжнародного статусу краІни чи територІІ, до якоІ людина належить, незалежно вІд того, чи територІя є незалежною, пІдопІчною, несамоврядною або якось Інакше обмеженою у своєму суверенІтетІ.

СТАТТЯ 3.

Кожна людина має право на життя, на свободу І на особисту недоторканІсть.

СТАТТЯ 4.

НІхто не повинен утримуватись в рабствІ чи в пІдневІльному станІ; рабство І торгІвля рабами забороняються в усІх Іх видах.

СТАТТЯ 5.

НІхто не повинен пІддаватись катуванню або жорстокому, нелюдському, такому, що принижує людську гІднІсть поводженню І покаранню.

СТАТТЯ 6.

Кожна людина, де б вона не знаходилась, має право на визнання ІІ правосуб"єктностІ.

СТАТТЯ 7.

ВсІ люди рІвнІ перед законом І мають право, без будь-якоІ рІзницІ, на однаковий захист закону. ВсІ люди мають право на однаковий захист вІд будь-якоІ дискримІнацІІ, що порушує цю ДекларацІю, І вІд будь-якого пІдбурювання до такоІ дискримІнацІІ.

СТАТТЯ 8.

Кожна людина має право на ефективне вІдновлення в правах компетентними нацІональними судами у випадках порушення ІІ основних прав, наданих ІІ конституцІєю або законом.

СТАТТЯ 9.

НІхто не може бути пІдданий безпІдставному арешту, затриманню чи вигнанню.

СТАТТЯ I0.

Кожна людина для визначення ІІ прав І обов"язкІв І для встановлення пІдстав поданого ІЙ кримІнального звинувачення, має право, на пІдставІ повноІ рІвностІ, на те, щоб ІІ справа була розглянута гласно, з додержанням всІх вимог справедливостІ незалежним І безстороннІм судом.

СТАТТЯ II.

I.Кожна людина, звинувачена в скоєннІ злочину, має право вважатись невинною доти, поки ІІ вину не буде встановлено законним порядком шляхом гласного судового розгляду, при якому ІЙ забезпечуються всІ можливостІ для захисту.

2.НІхто не повинен бути засуджений за злочин на пІдставІ скоєння якоІсь дІІ чи за бездІяльнІсть, якІ пІд час Іх скоєння не розцІнювались злочином згІдно нацІональних законІв або мІжнародного права. Не може також накладатись покарання бІльш важке, нІж те, яке могло бути застосоване в той час, коли злочин було скоєно.

СТАТТЯ I2.

НІхто не може пІддаватись довІльному втручанню в його особисте І сІмейне життя, безпІдставним посяганням на недоторканІсть його житла, таємницю його кореспонденцІІ або на його честь І репутацІю. Кожна людина має право на захист закону вІд такого втручання чи вІд таких посягань.

СТАТТЯ I3.

I.Кожна людина має право вІльно пересуватись І вибирати собІ мІсце проживання в межах кожноІ держави.

2. Кожна людина має право покидати будь-яку краІну, включаючи свою власну, І повертатися в свою краІну.

СТАТТЯ I4.

I. Кожна людина має право шукати притулку вІд переслІдувань в Інших краІнах І користуватись цим притулком.

2. Це право не може бути використане у випадку переслІдування, в дІйсностІ обгрунтованого на скоєннІ неполІтичного злочину, або дІІ, що суперечить цІлям І принципам ОрганІзацІІ Об"єднаних НацІй.

СТАТТЯ I5.

I. Кожна людина має право на громадянство.

2. НІхто не може бути довІльно позбавлений свого громадянства або права змІнити своє громадянство.

СТАТТЯ I6.

I. ЧоловІки І жІнки, що досягли повнолІття, мають право без будь-яких обмежень за ознакою раси, нацІональностІ або релІгІІ одружуватись І утворювати сІм"ю. Вони користуються однаковими правами при вступІ в шлюб І пІд час його розІрвання.

2. Шлюб може бути укладений тІльки при вІльнІй І повнІй згодІ обох сторІн, що вступають до шлюбу.

3. СІм"я є природною І основною складовою частиною суспІльства І має право на захист з боку суспІльства І держави.

СТАТТЯ I7.

I. Кожна людина має право володІти майном як одноосІбно, так І спІльно з Іншими.

2. НІхто не повинен бути довІльно позбавлений свого майна.

СТАТТЯ I8.

Кожна людина має право на свободу думки, совІстІ І релІгІІ; це право включає свободу змІнювати свою релІгІю або переконання І свободу сповІдувати свою релІгІю або переконання як одноосІбно, так І спІльно з Іншими, публІчним або приватним чином в навчаннІ, богослужІннІ І виконаннІ релІгІйних І ритуальних обрядІв.

СТАТТЯ I9.

Кожна людина має право на свободу переконань І на вІльне вираження Іх; це право включає свободу безперешкодно дотримуватись своІх переконань І свободу шукати, одержувати І поширювати ІнформацІю І ІдеІ будь-якими засобами І незалежно вІд державних кордонІв.

СТАТТЯ 20.

I. Кожна людина має право на свободу мирних зборІв І асоцІацІй.

2. НІхто не може бути примушений вступати до будь-якоІ асоцІацІІ.

СТАТТЯ 21.

I.Кожна людина має право брати участь в управлІннІ своєю краІною безпосередньо або через вІльно вибраних представникІв.

2.Кожна людина має право рІвного доступу до державноІ служби в своІй краІнІ.

3.Воля народу повинна бути основою влади уряду; ця воля повинна знаходити собІ вираз в перІодичних І нефальсифІкованих виборах, якІ повиннІ проводитись при загальному І рІвному виборчому правІ, шляхом таємного голосування або ж через ІншІ рІвнозначнІ форми, що забезпечують свободу голосування.

СТАТТЯ 22.

Кожна людина, як член суспІльства, має право на соцІальне забезпечення І на здІйснення необхІдних для пІдтримання його гІдностІ І для вІльного розвитку його особистостІ прав в економІчнІй, соцІальнІй І культурнІй галузях через нацІональнІ зусилля І мІжнародне спІвробІтництво І у вІдповІдностІ з структурою І ресурсами кожноІ держави.

СТАТТЯ 23.

I.Кожна людина має право на працю, на вІльний вибІр роботи, на справедливІ І сприятливІ умови працІ І на захист вІд безробІття.

2.Кожна людина, без будь-якоІ дискримІнацІІ, має право на рІвну оплату за рІвну працю.

3.Кожен працюючий має право на справедливу І задовІльну винагороду, яка забезпечує гІдне людини Існування для неІ самоІ І ІІ сІм"І І доповнюється, при необхІдностІ, Іншими засобами соцІального забезпечення.

4.Кожна людина має право створювати професІйнІ спІлки І входити в професІйнІ спІлки для захисту своІх ІнтересІв.

СТАТТЯ 24.

Кожна людина має право на вІдпочинок І вІльний час, включаючи право на розумне обмеження робочого дня І на оплачувану перІодичну вІдпустку.

СТАТТЯ 25.

I.Кожна людина має право на такий життєвий рІвень, включаючи Іжу, одяг, житло, медичний догляд І необхІдне соцІальне обслуговування, який необхІдний для пІдтримання здоров"я І добробуту ІІ самоІ І ІІ сІм"І, І право на забезпечення на випадок безробІття, хвороби, ІнвалІдностІ, вдІвства, настання старостІ або Іншого випадку втрати засобІв до Існування через обставини, якІ не залежать вІд неІ.

2.Материнство І дитинство дають право на особливу опІку І допомогу. ВсІ дІти, якІ народилися в шлюбІ або поза ним, повиннІ користуватись однаковим соцІальним захистом.

СТАТТЯ 26.

I.Кожна людина має право на освІту. ОсвІта повинна бути безплатною, принаймнІ в тому, що стосується початковоІ І загальноІ освІти. Початкова освІта повинна бути обов"язковою. ТехнІчна І професІйна освІта повинна бути загальнодоступною, вища освІта повинна бути однаково доступною для всІх на пІдставІ здІбностей кожного.

2.ОсвІта повинна бути спрямована на повний розвиток людськоІ особистостІ І на збІльшення поваги до прав людини І основних свобод. ОсвІта повинна сприяти взаєморозумІнню мІж всІма народами, расовими І релІгІйними групами І повинна сприяти дІяльностІ ОрганІзацІІ Об"єднаних НацІй по пІдтриманню миру.

3.Батьки мають право прІоритету в виборІ виду освІти для своІх малолІтнІх дІтей.

СТАТТЯ 27.

I.Кожна людина має право вІльно брати участь в культурному життІ суспІльства, насолоджуватись мистецтвом, брати участь в науковому прогресІ І користуватись його благами.

2.Кожна людина має право на захист ІІ моральних І матерІальних ІнтересІв, якІ є результатом наукових, лІтературних або художнІх праць, автором яких вона є.

СТАТТЯ 28.

Кожна людина має право на соцІальний І мІжнародний порядок, при якому права І свободи, викладенІ в цІй ДекларацІІ, можуть бути повнІстю здІйсненІ.

СТАТТЯ 29.

I.Кожна людина має обов"язки перед суспІльством, в якому тІльки І можливий вІльний І повний розвиток його особистостІ.

2.При здІйсненнІ своІх прав І свобод кожна людина повинна пІддаватись тІльки таким обмеженням, якІ встановленІ законом виключно з метою забезпечення належного визнання І поваги прав І свобод Інших І задоволення справедливих вимог моралІ, громадського порядку І загального добробуту в демократичному суспІльствІ.

3.ЗдІйснення цих прав І свобод нІ в якому випадку не повинно суперечити цІлям І принципам ОрганІзацІІ Об"єднаних НацІй.

СТАТТЯ 30.

НІщо в цІй ДекларацІІ не може бути витлумачено як надання будь-якІй державІ, групІ осІб або окремим особам права займатись будь-якою дІяльнІстю або здІйснювати дІІ, спрямованІ до знищення прав І свобод, викладених в цІй ДекларацІІ.

ДекларацІя прийнята Генеральною Асамблеєю ООН
10 грудня 1948 року.